

Список використаних джерел

1. National Forensic Service. Official website of the National Forensic Service, Republic of Korea. URL: <https://www.nfs.go.kr/site/nfs/07/10702000000002017082110.jsp>
2. polinlove2. '드라마에서 보던 그릇', 실제로 가봤습니다 <국립과학수사연구원> (Я справді був у місці, яке бачив у драмах <Національний інститут наукових досліджень>). Naver Blog. 2023. URL: <https://blog.naver.com/polinlove2/223968045841>
3. National Forensic Service. AFSN & APLMA KOREA 2025 URL: <https://www.asianforensic2025.com/about/nfs.php>
4. Supreme Prosecutors' Office Republic of Korea. *National Digital Forensic Center*. URL: https://spo.go.kr/site/eng/03/10302000000002018120607.jsp?utm_source
5. Свобода Є. Ю., Бреус А. Ю. Організації та функціонування судово-експертної діяльності: досвід Південної Кореї. Журнал східноєвропейського права. 2026. № 143. DOI:10.71404/2409-6415.143.19

ВЕРБИЦЬКИЙ Богдан Ярославович,
здобувач вищої освіти з курсу ННЕКІ НАВС,
спеціальність «Право»

Науковий керівник:
ПРИХОДЬКО Юрій Павлович,
професор кафедри
криміналістичного забезпечення та судових експертиз
ННЕКІ НАВС, к.ю.н., доцент

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІД РАДІОАКТИВНОГО, БІОЛОГІЧНОГО, ХІМІЧНОГО ВПЛИВУ ТА ЇХ ЗАГАЛЬНА КЛАСИФІКАЦІЯ

Засоби індивідуального захисту від радіоактивного впливу є невід'ємною складовою системи радіаційної безпеки, що спрямована на мінімізацію негативного впливу іонізуючого випромінювання на людину в умовах аварій, воєнних дій або використання ядерних технологій. Їх значення зумовлене тим, що радіаційне ураження може виникати навіть при короткочасному контакті з джерелами випромінювання, а наслідки такого впливу часто мають кумулятивний та віддалений характер, включаючи онкологічні захворювання, генетичні мутації та ураження внутрішніх органів [1].

У сучасній науковій літературі наголошується, що система індивідуального захисту від радіації базується на принципах фізичного, хімічного та біологічного обмеження впливу небезпечних факторів [2, с. 97]. Фізичний захист полягає у створенні бар'єру між людиною і джерелом радіації, хімічний – у застосуванні речовин, здатних

з'язувати або нейтралізувати радіонукліди, а біологічний – у підвищенні стійкості організму до радіаційного впливу. Саме поєднання цих підходів дозволяє забезпечити комплексний рівень безпеки.

Засоби індивідуального захисту прийнято класифікувати за кількома основними критеріями, серед яких найважливішими є функціональне призначення, принцип дії, рівень захисту та умови застосування. Найбільш поширеною є класифікація за функціональним призначенням, відповідно до якої виділяють засоби захисту органів дихання, шкіри та медичні засоби профілактики і захисту внутрішніх органів [3].

Захист органів дихання має першочергове значення, оскільки саме через дихальні шляхи в організм людини потрапляє найбільша кількість радіоактивних аерозолів та пилу. До таких засобів належать фільтруючі протигази, респіратори та спеціальні маски. Фільтруючі засоби працюють за рахунок очищення повітря, яке проходить через спеціальні фільтруючі матеріали, здатні затримувати радіоактивні частинки. Ізолюючі засоби, навпаки, повністю відокремлюють людину від зовнішнього середовища, забезпечуючи подачу очищеного або запасного повітря [4, с. 112]. Їх застосування є обов'язковим у випадках високого рівня радіаційного забруднення або при роботі у небезпечних зонах.

Засоби захисту шкіри спрямовані на запобігання зовнішньому забрудненню радіоактивними речовинами, які можуть осідати на одязі та шкірних покривах. У наукових дослідженнях зазначається, що навіть незначне забруднення шкіри може призвести до внутрішнього опромінення у разі подальшого контакту зі слизовими оболонками або відкритими ранами [5]. До цієї групи належать спеціальні захисні костюми, комбінезони, рукавички, бахіли та плащі, виготовлені з матеріалів, що не пропускають радіоактивні частинки. Ізолюючі засоби забезпечують максимальний захист, тоді як фільтруючі можуть використовуватися за умов помірного рівня забруднення та обмеженого часу перебування в небезпечному середовищі.

Особливе місце в системі захисту займають медичні засоби, які поділяються на профілактичні та терапевтичні. Їх застосування базується на здатності деяких речовин зменшувати чутливість організму до іонізуючого випромінювання або перешкоджати накопиченню радіонуклідів у тканинах. Найбільш відомими є препарати йоду, які використовуються для профілактики ураження щитоподібної залози радіоактивним йодом. Також застосовуються сорбенти, що сприяють виведенню радіонуклідів з організму через травний тракт, та радіопротектори, які підвищують стійкість клітин до радіаційного впливу [6, с. 14].

Класифікація засобів індивідуального захисту також може здійснюватися за принципом дії. У цьому контексті виділяють ізолюючі та фільтруючі засоби. Ізолюючі засоби повністю виключають контакт людини з навколишнім середовищем, створюючи герметичний простір, тоді як фільтруючі забезпечують очищення повітря або поверхонь від шкідливих речовин. Такий поділ є важливим з точки зору вибору відповідного засобу залежно від рівня радіаційної небезпеки [7].

Важливою є також класифікація за рівнем захисту, яка враховує ступінь ефективності засобів у різних умовах експлуатації. У цьому контексті розрізняють засоби базового, підвищеного та максимального рівня захисту. Базові засоби застосовуються при низькому рівні радіаційного забруднення, тоді як максимальний рівень передбачає використання спеціального ізолюючого спорядження та медичних препаратів.

Не менш важливим аспектом є питання правильного використання засобів індивідуального захисту. На практиці ефективність таких засобів залежить не лише від їх технічних характеристик, але й від навичок користувача, своєчасності застосування та відповідності конкретній ситуації. Недотримання правил використання може значно знизити захисні властивості та призвести до підвищеного ризику радіаційного ураження. У наукових працях підкреслюється, що важливим є також навчання населення правилам поведінки із засобами захисту та формування культури безпеки [2, с. 101].

Таким чином, засоби індивідуального захисту від радіоактивного впливу є багатокомпонентною системою, яка включає технічні, медичні та організаційні елементи. Їх класифікація дозволяє ефективно визначати оптимальні засоби захисту залежно від конкретних умов і рівня небезпеки. У сучасних умовах особливого значення набуває удосконалення таких засобів, підвищення їх доступності та впровадження сучасних технологій, що забезпечують максимальний рівень безпеки для населення.

Список використаних джерел

1. Технічний регламент засобів індивідуального захисту: Постанова КМУ від 21.08.2019 № 771 (на основі регламенту ЄС 2016/425) // Верховна Рада України.
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771-2019-%Do%BF>
2. Бас О., Журбинський Д., Ільченко М. та ін. Засоби індивідуального та колективного захисту: навчальний посібник. Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. Режим доступу: https://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/25736/1/Навчальний_посібник_3ІтаКЗ_2022_ЧПБ.pdf
3. ДСНС України. Засоби індивідуального захисту: види та застосування: навчальні матеріали, 2024.

Режим доступу: <https://nmc.dsns.gov.ua/upload/4/2/6/7/1/prezentaciia-zaniattia-23-travnia-2024-2.pdf>

4. European Society of Radiology. Основи радіаційної біології та захисту (переклад українською), 2021.

Режим доступу:

https://www.myesr.org/app/uploads/2025/09/ESR_Modern_eBook_01_ukr.pdf

5. Матеріали з радіаційного та хімічного захисту населення, 2022.

Режим доступу: <https://rmtg.gov.ua/Files/Uploads/1650/6789ab3880d48cf.pdf>

6. Бази́ка Д.А. Медичні засоби захисту від іонізуючого випромінювання // Проблеми радіаційної медицини та радіобіології. 2022.

Режим доступу: https://radiationproblems.org.ua/27_2022/NRCRM_2022_4.pdf

7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження технічного регламенту засобів індивідуального захисту», 2017.

Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1240-17>

ВЕРБИЦЬКИЙ Роман Ярославович,
здобувач вищої освіти з курсу ННЕКІ НАВС,
спеціальність «Право»

Науковий керівник:

ПРИХОДЬКО Юрій Павлович,
професор кафедри
криміналістичного забезпечення та судових експертиз
ННЕКІ НАВС, к.ю.н., доцент

ПОНЯТТЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ ТА ДИВЕРСАНТСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Поняття терористичного акту та диверсійних операцій у сучасному правовому й безпековому дискусі характеризуються складністю, багатовимірністю та постійною еволюцією під впливом глобальних політичних і технологічних змін. Тероризм як соціально-правове явище не має універсального міжнародного визначення, однак у більшості національних правових систем він трактується як суспільно небезпечна форма насильства, спрямована не лише на безпосереднє заподіяння шкоди, а насамперед на досягнення політичного чи ідеологічного ефекту через залякування населення або вплив на органи влади. Відповідно, терористичний акт постає як умисне діяння, що включає застосування насильства або загрозу його застосування з метою дестабілізації суспільно-політичної ситуації чи впливу на прийняття управлінських рішень [1]. Саме цільова спрямованість, публічний характер і наявність ідеологічного підґрунтя відрізняють його від загальнокримінальних правопорушень, навіть якщо зовнішні прояви можуть бути подібними.

У контексті національного законодавства України терористичний акт визначається через сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, де вирішальне значення має мета вчинення діяння. Законодавець акцентує